

Afdeling **Beleidsontwikkeling**
Onderwerp **Armoedebeleid 2017 en 2018**

Bezoekadres
H. Westerstraat 24

Postadres
Postbus 7
9790 AA Ten Boer

Telefoon
(050) 302 88 88

Telefax
(050) 302 17 00

E-mailadres
gemeente@tenboer.nl

Bank
028.50.01.272

IBAN
NL55BNGH0285001272
BIC: BNGHNL2G
BTW-nr: 001220615
KvK-nr: 01183249

Behandeld door
J.O. Wijbenga

**Aan de leden van de raad van Ten Boer
in
Ten Boer**

Telefoon (050) 367 61 46 **Bijlage(n)** 1

Ons kenmerk TB17.6230757

Datum 16-03-2017 **Uw brief van**

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief willen wij u informeren over de stand van zaken van ons armoedebeleid. Wij geven een beeld van onze visie, melden wat we hebben gedaan en geven een richting aan voor verdere concretisering. Graag willen wij deze brief opiniërend in de vergadering van uw raad op 29 maart met u bespreken.

Aanleiding om ons armoedebeleid tegen het licht te houden is de vraag of ons huidige beleid op basis van ervaringen tot nu toe moet worden bijgesteld. Een andere aanleiding is dat in december jl. bekend werd dat Ten Boer met ingang van 1 januari 2017 een structureel budget van 35.000 euro ontvangt van het rijk, bedoeld voor kinderen van 0 tot 18 jaar die in armoede opgroeien.

Graag horen we van u wat u ons wilt meegeven. Ook gaan we nog met maatschappelijke organisaties én met kinderen in gesprek om te bezien hoe we tot concretisering komen. In mei 2017 leggen we u dan een raadsvoorstel Armoede voor met een begroting, inclusief de besteding van de extra zgn. kindmiddelen.

Afbakening

Armoede is een breed begrip. Met deze brief richten we ons op de maatregelen waarmee we de gevolgen van armoede kunnen verzachten en compenseren, zodat ook minima en hun kinderen in staat worden gesteld om mee te doen, net als ieder ander. Dat noemen we het Armoedebeleid.

Waar we hier niet op ingaan is het Minimabeleid. Dat zijn de maatregelen die we nemen met betrekking tot de verstrekking van bijstand en bijzondere bijstand. Ook schuldhulpverlening is een apart beleids- en uitvoeringsdomein. Het nieuwe meerjarenplan Schuldhulpverlening wordt u daarom in een apart voorstel voorgelegd. Het meerjarenplan Schuldhulpverlening zullen wij in mei aan uw raad voorleggen. Het is overigens een beleidsmatig onderscheid. De burgers van Ten Boer die in armoede leven krijgen uiteraard een samenhangend ondersteuningsaanbod.

Aanzet tot een visie

Armoedebeleid zou niet nodig moeten zijn. Maar waar mensen in armoede leven heeft de overheid wel een verantwoordelijkheid. Minima kunnen vaak niet meedoen aan activiteiten die voor anderen vanzelfsprekend zijn. Ze hebben alle energie nodig om rond te komen met een zeer beperkt budget, en thuis de basis op orde zien te krijgen wat betreft de eerste levensbehoeften. Dat vraagt de nodige creativiteit en vaak moeten mensen lastige keuzes maken.

Armoede is ook geen goede start voor opgroeiende kinderen. Ze hebben nog een heel leven voor zich. We willen generatie-armoede zien te doorbreken. Daarom kiezen wij principieel voor een ruimhartig armoedebeleid, binnen de mogelijkheden. We zien en ervaren dat er in onze gemeente sprake is van een zorgzame samenleving, waarin mensen naar elkaar omzien. Maar er ligt ook een opgave voor de gemeente. Wij accepteren geen tweedeling in de samenleving als gevolg van armoede. We streven naar inclusief beleid, dat ten goede komt aan alle inwoners van onze gemeente. Concreet betekent dit dat we een stapje extra moeten doen om gelijke kansen te creëren voor onze minima.

Uitgangspunten

Op zich is werk de beste manier om armoede te bestrijden en te voorkomen. Maar werk ligt niet altijd binnen ieders bereik, en de banen moeten er ook maar zijn. Zinnvolle deelname aan het maatschappelijk leven is daarom soms het hoogst haalbare, maar wel van grote waarde, zowel voor betrokkene als voor de samenleving. In ons armoedebeleid gaat het niet alleen om geld, maar ook om burgerschap.

Uitgangspunten zijn voor ons:

1. De mens centraal: wij nemen de mens als uitgangspunt, en niet het systeem. We gaan uit van vertrouwen en niet van wantrouwen.
2. Kansen voor alle kinderen: uitbreiding van de mogelijkheden voor kinderen en jongeren om mee te doen en hun talenten te ontplooiën;
3. Maatwerk: de situatie kan per persoon verschillen, en daarmee ook wat nodig is;
4. Preventie is belangrijk: voorkomen dat men in armoede terecht komt, maar ook voorkomen dat de armoedesituatie verslechtert;
5. Hand in hand: de armoede-aanpak is een gemeenschappelijke opgave voor burgers, maatschappelijke organisaties, ondernemers en gemeente.
6. Ervaringsdeskundigheid inzetten: betrokkenen weten wat leven in armoede betekent, hoe dat voelt en wat nodig is. Maar in de praktijk loopt men ook tegen zaken aan die het herstel belemmeren. maar ook wat er nodig is. Ook kinderen en jongeren zelf kunnen dat vaak prima aangeven. Inzet van ervaringsdeskundigen blijkt te werken.
7. Toegankelijkheid: we willen de uitvoerende rol van De Deel versterken, meer aan voorlichting doen, en het makkelijker maken om gebruik te maken van voorzieningen waar men recht op heeft.

Armoedebeleid Groningen

Per 1 januari 2019 fuseert de gemeente Ten Boer met de gemeente Groningen. Daar zijn visie en uitwerking vastgelegd in *Perspectief – Actieplan tegen de armoede 2015 – 2018*. In grote lijnen komt de visie overeen. Dit actieplan treft u als bijlage aan.

In de missie staat geformuleerd dat Groningen niet accepteert dat mensen in armoede leven en daar iets aan wil doen samen met mensen en organisaties in de Groninger samenleving. Doel is om de basis op orde te krijgen, en de weg vrij te maken om mee te kunnen doen, ook als je in armoede leeft. Armoedebeleid is als het ware een voorliggende voorziening, waardoor ook zij kunnen profiteren van het reguliere beleid.

De uitvoering krijgt gestalte langs de lijnen Vangnet (basis op orde), Vliegwieltje (versterking van zelfredzaamheid, mee kunnen doen) en Verbinding (de hele samenleving doet mee).

In de stad lopen veel projecten die niet alleen geholpen hebben, maar ook expertise hebben opgeleverd over wat werkt. Ook is aangesloten bij initiatieven vanuit de samenleving zelf.

De komende twee jaar wordt sterk ingezet op overdracht naar regulier beleid, dat daarmee inclusief beleid wordt. In de uitvoering wordt waar mogelijk aangesloten op de gebiedsgerichte aanpak van WIJ -teams en gebiedsteams in de stad. Naast een aantal generieke maatregelen sluit de uitvoering aan bij wat er specifiek in iedere wijk nodig is. Een aantal projectleiders zorgt voor een zorgvuldige transitie: niet loslaten voordat het goed geborgd is. Dat betekent ook scholing van collega's en WIJ-teammedewerkers.

Ook in Groningen ligt er een sterk accent op voorzieningen voor kinderen en jongeren, die nog een toekomst voor zich hebben. Andere accenten zijn o.m. netwerkontwikkeling, verbetering van de informatievoorziening en het betrekken van het bedrijfsleven.

De nota beslaat de periode 2015-2018. Dit najaar krijgt de Groninger raad een voorstel voor de manier waarop de evaluatie zal plaatsvinden. Deze evaluatie zal in 2018 gereed zijn, zodat tijdig beleid kan worden gemaakt voor de periode vanaf 1 januari 2019. Het is dan ook ons voornemen om vanaf nu zoveel mogelijk samen met de stad op te trekken.

Huidige situatie

In onze gemeente ontvangen ongeveer 115 mensen een bijstandsuitkering (90 huishoudens). We gaan er vanuit dat er ook andere groepen zijn die van een laag inkomen moeten rondkomen, zoals mensen met alleen AOW of een klein pensioen en mensen met een lage WW-uitkering.

In de afgelopen tijd hebben we binnen (de Deel) en buiten de gemeente een aantal gesprekken gevoerd over armoede. Hieruit blijkt dat armoede nog een taboe is, en niet erg zichtbaar.

Hieronder vindt u een weergave van de gesprekken. U kunt dat gebruiken bij uw afweging om het college richting mee te geven.

In een rondetafelgesprek met minima kwam naar voren dat mensen creatief zijn met weinig geld. Voor ouderen geldt dat materiële goederen soms een probleem zijn, maar niet voor iedereen.

Wel vond men dat de zoekfunctie van de website van Ten Boer beter moest, omdat de regelingen niet altijd goed vindbaar zijn. Over de bijsluiters werd gezegd dat die soms voorzieningen bevat die niet voor Ten Boersters gelden. Ook beroepskrachten weten niet altijd van de hoed en de rand, vond men, zeker in ingewikkelde gevallen. De suggestie werd gedaan om een spreekuur hiervoor te organiseren in Ten Boer waarin alle kennis beschikbaar is.

Voor mensen die aangewezen zijn op de Voedselbank is het vervoer een probleem. De suggestie werd gedaan om een afhaalpunt in Ten Boer te creëren. Ook was behoefte aan een Stadspas zoals Groningen die heeft, en de wens werd geuit om deel te nemen aan het Jeugdcultuurfonds.

Een nieuw burgerinitiatief is Goed Bezig, dat voortkomt uit mensen die de cursus Grip en Glans hebben gedaan. Men wil laagdrempelige (cursus)activiteiten organiseren, mede gericht op ontmoeting.

De weggeefwinkel in het Dorpshuis is ook een mooi voorbeeld van een particulier initiatief met een ideële praktische doelstelling. Zowel inbreng als uitgifte lopen goed.

Ook werd geconstateerd dat voor kinderen weinig te doen is in de schoolvakanties. Voor minimakinderen die niet weggaan in de vakantie zouden vakantie-activiteiten zeer welkom zijn.

Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds zijn goed bekend, ook bij intern begeleiders op scholen. Echter de bijdrage van de gemeente aan deze fondsen is relatief laag. Verder zijn er mensen die moeite hebben om de ouderbijdrage aan de school. Dit is ook een signaal dat mogelijk sprake is van armoede.

Af en toe organiseren de dorpscoaches netwerkbijeenkomsten om te peilen wat er in de samenleving leeft en om de contacten te onderhouden.

Diaconieën ontvangen niet veel formele aanvragen voor geldelijke ondersteuning. In incidentele gevallen zorgen de kerken voor ondersteuning van mensen. Ook heeft men de indruk dat er in de gemeente veel onderling hulpbetoon plaatsvindt, dat niet aan de grote klok wordt gehangen. Via Stichting Present worden zgn. tijdcollectes georganiseerd, waarbij (vrijwilligers) tijd in plaats van geld wordt opgehaald om in te zetten voor mensen in armoede en anderen die hulp nodig hebben.

De Deel heeft zich in haar doel en werkwijze ontwikkeld tot een integraal werkend sociaal team dat goed is toegesneden op de Ten Boerster situatie. Mede door huisbezoeken zijn de dorpscoaches goed bekend met de leefsituatie van burgers. Tegelijkertijd fungeert men als spin in het web van maatschappelijke organisaties. In de uitvoering zijn de lijntjes kort. Binnen de Deel worden spreekuren van de GKB gehouden en de Deel schakelt regelmatig Humanitas in om mensen te ondersteunen bij het op orde brengen van de administratie.

In welke richting denken we?

Op basis van onze uitgangspunten en de behoeften die kenbaar gemaakt zijn hebben we een aantal ideeën op een rijtje gezet, waar we het gesprek over willen aangaan met uw raad, maar ook met Ten Boerster organisaties, met de nieuwe adviesraad sociaal domein en ook met kinderen en jongeren zelf.

Onze ideeën hebben betrekking op zowel volwassenen, als kinderen en jongeren.
Wat zouden we willen doen?

1. Nog in 2017 een uitbreiding realiseren van het aanbod voor kinderen en jongeren. We kunnen bekijken welke maatregelen uit het Groninger kindpakket ook voor Ten Boer kunnen gelden. Te denken valt aan de fietsenregeling, het klussen aan fietsen, kleding- en kadobonnen, uitbreiding naar zwemdiploma B en andere regelingen.
2. Uitbreiding van het aanbod van stichting Leergeld, Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds. Voor Leergeld valt te denken aan uitbreiding met een educatiefonds voor VO-leerlingen.
3. Organisatie van een brede netwerkbijeenkomst voor organisaties in Ten Boer, specifiek over armoede, als opmaat voor een training Armoede dichtbij. Deze training richt zich op bewustwording, signalering en deskundigheidsbevordering en betreft hierbij ervaringsdeskundigen.
4. Enkele minima de tweejarige opleiding ervaringsdeskundige laten volgen.
5. Instellen van een Maatwerkbudget. Medewerkers van de Deel krijgen de beschikking over een budget, om slagvaardig en regelarm financiële en sociale knelpunten op te lossen. Dit budget is ook bedoeld voor mensen die net boven de armoedegrens zitten, maar door omstandigheden in de knel komen, zoals een zzp-er die minder werk krijgt, of iemand in een baan met schulden. In Zaanstad is gebleken dat soms met een klein bedrag *in natura* hoge kosten kunnen worden voorkomen.
6. De informatievoorziening aan burgers over de verschillende minimaregelingen te verbeteren door onder andere op onze website de informatie toegankelijker te maken. Ook willen we de gemeentelijke pagina in de Noorderkrant meer gebruiken voor informatie op dit terrein.
7. Een spreekuur inrichten over armoede en inkomensregelingen, gekoppeld aan de Deel, bemenst door iemand van het Groningse Serviceteam minimaloket op een werkervaringsplek die ook meekan op huisbezoek.
8. Introductie van de Stadjerspas voor inwoners in onze gemeente. Medewerkers verrichten een inkomenstoets, en daarna kan men gebruik maken van diverse regelingen en voorzieningen. We willen bezien wat we van het aanbod van de Stadjerspas ook aan Ten Boersters kunnen aanbieden, naast specifiek Ten Boerse activiteiten. Er wordt een goede website bijgehouden en minima ontvangen ook regelmatig een nieuwsbrief met aanbiedingen. De Stadjerspas is dan ook een handig communicatiemiddel.
9. De Voedselbank Groningen heeft ook een aantal cliënten uit Ten Boer. We overwegen de Voedselbank een bijdrage te verstrekken in de kosten. Ook zoeken we naar een oplossing van het vervoersprobleem.
10. De weggeefwinkel in het Dorpshuis is een ideëel gemotiveerd burgerinitiatief. Het loopt goed, zowel wat betreft de inbreng als de uitgifte. We willen hen ondersteunen met een bijdrage in de kosten van de huur.
11. Stichting Urgente Noden (SUN) kan blijven rekenen op een bijdrage. Ook zij worden deels gefinancierd uit landelijke fondsen. We gaan afspraken maken over de afstemming met het maatwerkbudget van de Deel.
12. We gaan met kinderen en jongeren in gesprek om hun ideeën te horen over de besteding van de extra kindmiddelen.

13. Een groep die onze bijzondere aandacht verdient zijn de laaggeletterden. Laaggeletterdheid kan een oorzaak zijn van armoede omdat mensen die niet voldoende kunnen lezen en schrijven vaak een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Ook is het voor hen lastig om de financiële administratie op orde te houden waardoor de kans op het maken van schulden groot is. Helaas is het vangnet dat wij bieden om armoede te verlichten niet altijd goed genoeg toegankelijk voor hen. We zullen dit meenemen in ons armoedebeleid. Onder meer gaan we kijken hoe we laaggeletterden kunnen bereiken en kunnen bewegen om hier iets aan te doen.

Tot slot

Ons doel is dat onze bewoners die in armoede leven adequaat ondersteund worden en in hun kracht gezet, en de voorzieningen krijgen waar ze recht op hebben. En we willen voorkomen dat mensen in armoede terecht komen.

Iets doen aan armoede is een opgave van de hele samenleving. Iedereen kan daar op een of andere manier wel een bijdrage leveren.

Samen moet dat lukken – zeker in Ten Boer.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Ten Boer

de loco-burgemeester
P.C.Heidenma

de loco-secretaris
C.P.Kegelaar

perspectief

Actieplan tegen de
armoede 2015 - 2018

Uitgave gemeente Groningen,
november 2014

stad

Perspectief

Actieplan tegen de armoede 2015 - 2018

Missie

Groningen accepteert niet dat mensen in armoede leven. In deze economisch moeilijke tijden willen we alles op alles zetten om armoede te bestrijden. Dat doen we niet alleen met betrokkenen zelf, maar met de hele samenleving. Wij willen niet dat kinderen die in armoede leven minder kansen hebben. Wij willen niet dat mensen aan de kant staan omdat ze geen werk hebben.

Wij hebben de overtuiging dat als we de armoede niet aanpakken wij onze andere ambities uit het Coalitieakkoord niet kunnen realiseren, zoals werk, welzijn, participatie en gezondheid. Met het armoedebeleid leggen we hiervoor de absolute noodzakelijke basis: het is voorwaardenscheppend.

In het Coalitieakkoord is ook al een agenda geformuleerd: niemand zakt door de ondergrens. We bieden mensen passende ondersteuning en zorgen voor solide inkomensvoorzieningen.

Dat willen wij nu handen en voeten geven. We bieden perspectief.

Armoede

Een stevige inzet op armoedebestrijding is nodig omdat Groningen veel armoede kent. Cijfers en onderzoek illustreren dit.

Inkomen

Er zijn 17.000 huishoudens (2012) die we tot de minima rekenen. Jaarlijks melden zich 2.600 mensen voor schuldhulpverlening bij de Groningse Krediet Bank (GKB), al lijkt dit in 2014 iets minder te worden. Wel is er vaker sprake van complexe problematiek, en komen er meer klanten met een eigen woning. Da MJDSchat dat bij 80 procent van haar cliënten ook schulden een rol spelen. Het CBS schat het aantal gezinnen dat in aanmerking komt voor een koopkrachtietoelating op 20.500 (2014). Het gaat dan om gezinnen met een inkomen van maximaal 110 procent. In november 2014 maakten 600 huishoudens gebruik van de Groninger Voedselbank, ruim 2000 mensen zijn hiervan afhankelijk.

Gezondheid

In armoede leven en een slechte gezondheid is een veelvoorkomende combinatie, die kan leiden tot een neerwaartse spiraal.

Eenzijds leidt een slechte gezondheid soms tot het verlies van werk of moeilijk aan het werk komen en aan het werk blijven, waardoor het inkomen daalt. Bovendien zijn de kosten voor zorg hoog. Het verplichte eigen risico van de zorgverzekering is de afgelopen jaren flink toegenomen. Hierdoor daalt het besteedbare inkomen verder. Anderzijds gaat armoede vaak samen met een ongezonder levensstijl. Zo is gezonde voeding soms duurder. Het betalen van het lidmaatschap van een sportvereniging is voor veel minima niet haalbaar, en leidt tot minder lichaamsbeweging. Daarnaast leidt armoede ertoe dat mensen veel stress ervaren. Naast lichamelijke klachten, beïnvloedt stress ook het maken van ongezonde keuzes. Verslavingen aan sigaretten of alcohol zijn duur, maar het is moeilijk om te stoppen als je dagelijks stress hebt door het gebrek aan geld. In onze stad zijn erg veel mensen bekend in de verslavingszorg.

Groepen met een lage sociaal-economische status (SES) hebben een minder gezonde leefwijze, bevinden zich in een minder gezonde fysieke en sociale omgeving en lopen daardoor meer gezondheidsrisico's. (o.a. Gezondheidsprofiel GGD Groningen 2012).

Voldoende en gezonde voeding is vaak een probleem.

Mensen die langdurig in armoede leven hebben bovendien een lagere levensverwachting, en dat kortere leven is bovendien in een minder goede ervaren gezondheid.

Uit het Jeugdgezondheidsonderzoek (2012) van de GGD blijkt dat in Groningen vooral laagopgeleide jongeren (VMBO) gezondheidsrisico's lopen op het gebied van overgewicht, roken, cannabisgebruik en de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Jeugd en Onderwijs

Eén op de vijf kinderen in Groningen groeit op in armoede (2014). In sommige wijken is dat zelfs één op de twee. Dat geldt ook voor bepaalde scholen.

Deze kinderen hebben meer kans dan andere kinderen om ook later in armoede te leven. Armoede heeft invloed op vier aspecten van de ontwikkeling van een kind:

1. op de gezondheid (niet voldoende of geen gezond eten, kleding, slechtere behuizing),
 2. op de meerschappelijke participatie (deelname aan het verenigingsleven, beschikbaarheid computer etc)
 3. op de sociaal emotionele ontwikkeling (hoe ga je je met problemen om, gedragsproblemen, lage eigenwaarde)
 4. en op de toekomstmogelijkheden (schoolkruisje, ambitie, zicht op betaald werk).
- Groningen telt veel kinderen met overgewicht, aldus de GGD ('Meten en wegen'). Een op de zeven kinderen in groep twee is te dik, in groep zeven is dat één op de vier. Bij groepen met een lage sociaal-economische status en de Turkse en Marokkaanse gemeenschap is dat zelfs één op de drie.

Energie

Minima dreigen de dupe te worden van de prijsstijgingen voor energie, vooral van gas. Energiezuinig leven kan honderden euro's scheelen per jaar. Het gaat hierbij om drie elementen:

1. de energienorm naar banden door betere isolatie van woningen
2. zuiniger omgaan met energie

Veiligheid

Uit onderzoek blijkt dat armoede, schulden, verslaving (met name alcohol), werkloosheid en psychische problematiek risicofactoren zijn voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Beleving

Betrokkenen zelf hebben niets aan statistieken. Zij ervaren de gevolgen van armoede op meerdere leefgebieden. Vaak kunnen zij hun kinderen geen onbezorgde jeugd bieden, hebben ze moeite zich staande te houden. Ze komen aan actieve deelname aan de samenleving onvoldoende toe, aan de vele mogelijkheden die onze bruisende stad te bieden heeft. Armoede heeft ook een negatieve invloed op de gezondheid en het welbevinden, en in zijn algemeenheid op het gedrag. Mensen hebben vaak het gevoel er alleen voor te staan, en vereenzamen. Als dat gebeurt komen mensen niet in hun kracht. Er is geen motiverend perspectief.

Wij willen een einde maken aan de uitsluiting van mensen omdat ze arm zijn. Daarom is ondersteuning van minima nodig, op een manier die een duurzaam effect heeft op de

persoonlijke situatie. Zodat ze zelf zeggen: dit heeft mij geholpen uit mijn armoedesituatie, ik kan op eigen kracht verder en ik kan misstanden ook anderen helpen.

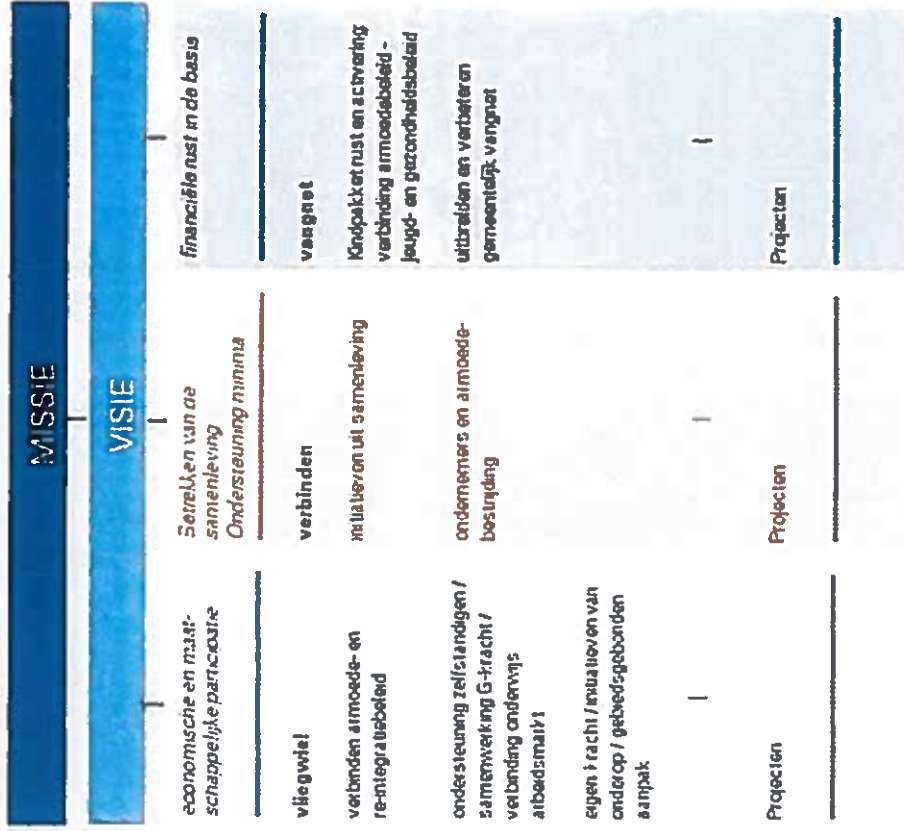
Ambitie

Groningen timmert landelijk aan de weg met haar armoedebeleid, andere gemeenten steken hier hun licht op. We krijgen terug dat we goed bezig zijn, samen met de mensen die het betreft en samen met partners. Maar we vinden het niet genoeg. We willen ons vernieuwde armoedebeleid anders gaan aanpakken door meer ruimte te scheppen voor dynamiek in de uitvoering. Niet alles vastimmeren in plannen, maar aansluiten bij wat écht werkt en bij nieuwe ideeën die werkende weg zullen ontstaan. Dat levert nu al verrassende resultaten op, zoals de inspiratiegroepen van Cato. En daar gaan we mee door.

Als overheid maken we deel uit van een netwerksamenleving. Die rol willen we met verva spelen door verbindingen tot stand te brengen. Meer regie en minder beleid. We lopen hiermee vooruit op de beweging die we als organisatie willen maken. In lijn met het Coalitieakkoord willen we niet alles vooraf dichtimmeren, maar meebewegen. Onze ervaringen tot nu toe geven ons het vertrouwen dat dat dit een goede werkwijze is, die inspirerend werkt en effect sorteert. Een belangrijke focus zijn voor ons kinderen en jongeren: we willen iedereen de kans geven om een bestaan zonder armoede op te bouwen. Hun toekomstperspectief is onze belangrijkste drijfveer.

Onze ambities:

1. Kinderen in onze stad lijden geen honger of kou
2. Voor iedereen een gelijke uitgangspositie om talenten te kunnen ontplooiën
3. Iedereen doet mee bij de armoedebestrijding

Drie lijnen

We benaderen de aanpak van armoede langs drie lijnen:

- Vangnet: door een solide vangnet te organiseren leggen we de basis: een zorg minder, ruimte creëren voor een volgende stap.**
Speerpunten zijn:
 - inkomensondersteuning
 - geen wachtlijsten bij de schuldhulpverlening
 - ondersteuning van particulier vangnet
 - bekendheid met regelingen vergroten.
 - directe toegang organiseren voor vertrouwenspersonen, zoals de brugfunctionaris in het onderwijs
- Vliegwielt: als de basis gelegd is, is activering nodig. Mensen worden in hun kracht gezet. Er komt een proces op gang met steeds meer dynamiek. Iets in gang zetten.**
Speerpunten zijn:
 - Mensen helpen mensen: ervaringsdeskundigen opleiden die anderen helpen, talentontwikkeling stimuleren
 - Het organiseren van informele ontmoetingen en benutten van netwerken
- Verbinden: nieuw is de verbinding met de samenleving. Dat is hard nodig, want daar liggen kansen. Samen de schoulers eronder. Tot nu toe lag het accent op de gebruikers zelf: minima, ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenheterigers.**
In onze nieuwe aanpak zoeken we nu ook actief de samenwerking op met partijen die vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid een steentje willen bijdragen. Stadlers, kerken, ondernemers, fondsen, maatschappelijke organisaties, het verenigingsleven: allemaal hebben ze wat te bieden. Samenredzaamheid. Dit sluit ook nauw aan op de ambitie in het Coëlitieprogramma om de "twee gezichten" van de stad te verbinden; laten we zorgen dat iedereen in de stad kan profiteren van de economische en innovatieve kracht in Groningen. Onze rol daarbij is die van aanjager, inspirator of makelaar. al naar gelang de situatie.
Verbinden geldt ook voor ons als gemeente: alle beleidssectoren moeten én kunnen een bijdrage leveren aan de bestrijding van armoede. En we kunnen onze expertise, opgedaan met armoedebeleid met hen delen.
Speerpunten zijn:
 - Een goede, permanente communicatiecampagne
 - Faciliteren van initiatieven, uitnodigen om met ideeën te komen
 - Bundelen van beleidsinspanningen voor een effectief resultaat

Wat gaan we doen?

Vangnet – ondersteuning creëren van rust en zekerheid in de basis

Schulden en inkomensondersteuning

Het gemeentelijk vangnet bestaat in de basis uit inkomensondersteunende maatregelen en schuldhulpverlening. Hier gaan we in grote lijnen mee door. We komen de groep huishoudens tussen 110% en 120% van het sociaal minimum, die nu net buiten alle regelingen valt, tegemoet door de Stadlerspas voor hen open te stellen.

We zetten nog steviger in op vroegtijdige signalering door werkgevers, maatschappelijke organisaties en gemeentelijke instanties.

Sinds 1 januari is het Minimalket in de lucht. Nieuw is dat we dit doorontwikkelen tot een digitaal platform dat niet alleen informatie biedt, maar waar ook ruimte is voor alle partijen in de samenleving die zich met armoedebestrijding bezighouden. De toegang tot voorzieningen willen we ook verbeteren door aan te sluiten bij de sociale (wijk)teams.

Gezondheid en welzijn

Onder minima is een relatief grote groep laaggeletterden. De minima zelf hebben aangegeven behoefte te hebben aan laagdrempelige vormen van ondersteuning waardoor zij hun taalvaardigheid kunnen verbeteren. We maken daarbij gebruik van de enthousiaste inzet van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen. Voorbeelden daarvan zijn het taalcafé in Selward, de taalcoaches van Humanitas en schoolbibliotheek van cbs De Kleine Wereld die – volledig gerund door ouders - ook als wijkbibliotheek fungeert. Vanuit deze projecten weten we dat een verbeterde taalvaardigheid het welzijn van mensen vergroot, en die gaan we dan ook uitbreiden.

Ongezond voedsel is vaak goedkoper dan gezonde, verse, producten. Dit is één van de oorzaken van de neerwaartse spiraal waarin armoede en ongezond zijn elkaar versterken. Door de korte houdbaarheid van verse groenten en fruit heeft de Voedselbank hier voortdurend een tekort aan. Inmiddels voorziet Stichting Toentje in deze behoefte. In Toentje kunnen mensen – minima en niet-minima – vrijwillig aan het werk in de gezonde buitenlucht. De oogst van Toentje gaat naar de Voedselbank, ter aanvulling op het versassortiment. Nieuw is dat Toentje doorontwikkeld wordt en we overwegen uitbreiding van het aantal moestuinen in andere wijken.

Duurzaamheid

We willen de bewustwording van zuinig omgaan met energie onder minima bevorderen. We onderzoeken of dat kan door bijvoorbeeld een energiebox uit te reiken met daarin energiezuinige producten, gekoppeld aan een persoonlijk bespaaradvies. We gaan na wat een vergelijkbaar project in de provincie Groningen in 2008 uiteindelijk heeft opgeleverd.

Kinderen en jongeren

Voor een toekomst met perspectief is een goede start essentieel. Op allerlei manieren zorgen we ervoor dat kinderen geen belemmeringen ondervinden om deel te nemen aan activiteiten die goed zijn voor hun persoonlijke ontwikkeling. Op verschillende leeftijden zijn er aangrijpingspunten.

In het Kindpakket komen veel maatregelen en regelingen op het gebied van gezondheid, onderwijs, sport en talentontwikkeling samen.

Te denken valt aan gezonde school lunches, JOGS (Jongeren Op Gezond Gewicht), vangnet schoolzwemmen, structurele inzet brugfunctionarissen, kosteloze huiswerkbegeleiding, computers, samenwerking binnen de keten wonen-werken-leren.

We brengen armoede als thema ook onder in de "Versterking van het voorliggend veld Jeugd".

We skitten aan bij de samenwerkingsverbanden in de wijken zoals C.J.G, Stip en Sociale Teams, die ook als taak hebben het ophalen en faciliteren van initiatieven uit de wijk, en aan te sluiten bij de behoeften in het gebied.

Verensterscholen zijn een belangrijke plek om de voorlichting en bewustwording over armoede te stimuleren, bij professionals maar ook bij ouders via onderbetrokkenheid. Hiervoor hebben we trainingen ontwikkeld, waar veel belangstelling voor is. Hier willen we in blijven investeren.

Ook is een nieuw lesprogramma ontwikkeld 'Geld in de klas'. Bij de schuldhulpverlening zijn jongeren een belangrijke doelgroep, met de focus op preventie en het aanleren van vaardigheden. Zo zetten we voor jongeren van 18 - 24 jaar een 'eurocoach' in. Meer dan 50 jongeren zitten in lopende trajecten voor dit type coaching, en de vraag groeit. Dit willen we voortzetten en vernieuwen door verbindingen te leggen met onder meer het onderwijs. Waar mogelijk wordt armoede opgenomen in het reguliere lesprogramma, zoals het Alfacollege al doet. Nieuw is dat we wat we hiervan leren opnemen in het reguliere preventieprogramma van de GKB.

Vliegwielen - Ondersteuning versterken van zelfredzaamheid / activering

Verbinding armoede- en participatiebeleid

Betaald werk is de beste oplossing voor armoede. We zetten met ons participatiebeleid daarom maximaal in op werk. Mensen voor wie dat (nog) niet aan de orde is, helpen we in het armoedebeleid zich klaar te maken voor activering en scholing. Naast het reguliere participatiebeleid en de WMO hebben we nog extra moedre en succesvolle voorbeelden zoals de inspiratiegroepen. Dit is een nieuwe manier om in te spelen op de motivatie en de energie van mensen en hen zo te activeren. Dit blijkt erg effectief te zijn. Het zijn methodes die we willen zien in te bedden ook in andere organisaties, en betrekken bij bewonersinitiatieven. Andere voorbeelden zijn Toentje, de taalcoaches, het taalcasé en het opleiden en inzetten van ambassadeurs.

Jongeren hebben onze speciale aandacht. Vanuit het onderwijsbeleid stimuleren we jongeren om een startkwalificatie te behalen om daarmee hun positie op de arbeidsmarkt te vergroten. Voor kwetsbare jongeren, voor wie een startkwalificatie niet tot de mogelijkheden behoort, werken we samen met het onderwijs volgens de methodiek van de werkschool. Op deze wijze proberen we hen toch actief te krijgen op de arbeidsmarkt.

Ondersteuning zelfstandigen / samenwerking G-kracht/verbinding onderwijs-arbeidsmarkt

Steeds meer zelfstandigen dreigen te belanden in armoede. We willen ze beter in staat krijgen. Daarvoor werken we samen ondernemersorganisaties, maar ook met MJD, Kamer van Koophandel, voedselbank en KKB. Waar we recent mee begonnen zijn is om startende ondernemers die dat nodig hebben te ondersteunen in hun ondernemerschap en in de samenwerking. Dat doen we met verschillende projecten, als aanvulling op de reguliere ondersteuning van zelfstandigen.

Eigen kracht / Initiatieven van onderop / gebiedsgebonden aanpak

Een mooi voorbeeld van eigen kracht is de Oude Bleib in Lawenborg, waar wijkbewoners met het project Kunst van het Rondkomen gemotiveerd zijn geraakt om het heft in eigen handen te nemen. We hopen dat nu ook andere wijken in beweging komen, uitersaard wel op hun eigen manier. Daarvoor willen we als

"andere overheid" ruimte maken. Wij verwachten dat onze keuze om meer gebiedsgericht te gaan werken een impuls zal zijn voor wijkinitiatieven.

Verbinden - Intensivering van de ondersteuning van armoedebestrijding in bredere verband

Initiatieven uit de samenleving

Als de hele samenleving onze doelgroep is, moeten we differentiëren in de communicatie. Naast vernieuwing (digitaal platform) willen we zoveel mogelijk ook bestaande communicatienetwerken benutten en met elkaar verbinden. De reden dat we deze nieuwe richting willen inslaan is het besef dat veel organisaties hun achterban al bereiken, waardoor ook langs die weg het thema armoede geagendeerd kan worden. We verwachten dat dat ook weer nieuwe ideeën zal opleveren van burgers en hun organisaties. Ook met StadDoetMee, het wijkgericht werken en de sociale (wijk)teams zetten we in op burgerinitiatieven.

Externe partijen doen goed mee. De Voedselbank bedient eind 2014 ongeveer 600 huishoudens, en bereikt daar ruim 2000 personen mee. Het is een voorziening die helaas nu noodzakelijk is. Nieuw is dat we hen op een bescheiden manier willen faciliteren door een aantal kosten voor onze rekening te nemen, in het geval dat die niet op een andere manier kunnen worden opgebracht.

Een op andere manier kunnen worden opgebracht. Een voorbeeld van andere externe initiatieven die we ondersteunen zijn Thuisadministratie en T'win van Humanitas, de Stichting Urgente Noden (SUN), het Jeugdsporfondas en stichting Leergeld.

Crowdfunding

Crowdfunding is een nieuwe en effectieve manier om geld of goede ideeën bijeen te brengen. Het kan ingezet worden om specifieke doelen te financieren, maar ook om problemen op een creatieve manier op te lossen. Het genereert betrokkenheid in woord en daad van brade groepen in de samenleving.

Ondernemers en armoedebestrijding

We zien dat de beweging van maatschappelijk verantwoord ondernemen een kracht wint. In de strijd tegen de armoede willen we hieraan appelleren. De digitale Stadlerpas wordt vernieuwd door hem uit te breiden tot een digitaal platform, dat ondernemers de gelegenheid biedt om een rol te spelen in het bestrijden van armoede en het bieden van kansen aan minima. De Stadlerpas krijgt hiermee naast de functie van vangnet en vliegwielen ook nadrukkelijk een nieuwe rol bij het verbinden. Om verrassende initiatieven uit de sector van ondernemend Groningen te stimuleren stellen we een nieuwe 'award' in die we jaarlijks gaan uitreiken. We voegen zo een competitie-element toe aan het ophalen van ideeën.

Daarnaast gaan we onderzoeken hoe we meer gebruik kunnen maken van social return en cofinancieringsconstructies samen met het bedrijfsleven.

Ook zoeken we verbinding met de netwerken van de servicesclubs, die een maatschappelijke missie hebben en hun leden (ondernemers en anderen) stimuleren om een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving.

Kenmerken nieuwe werkwijze

Ons nieuwe armoedebeleid kenmerkt zich niet alleen door de inhoud, maar ook door de werkwijze die we hanteren. Dat geldt voor alle onderdelen van het proces van beleidsontwikkeling, uitvoering en verantwoording.

- We zetten ervaringsdeskundigen in, die zelf in armoede geleefd hebben, nu hun leven op de rit hebben en anderen kunnen helpen door hun ervaringen delen. Dat

bijkt motiverend te werken.

- We gaan actief op zoek naar nieuwe, (co-)creatieve burgerinitiatieven, en helpen mee om daar uitvoering aan te geven
- We kiezen voor een meerjarige aanpak. Daarmee zorgen we voor continuïteit voor wat werkt, maar ook voor flexibiliteit en ruimte om in te spelen op de praktijk van de uitvoering.
- Armoedebestrijding pakken we zoveel mogelijk gebiedsgericht op, met een aanpak die per wijk kan verschillen. We sluiten aan bij de sociale wijkteams die in de komende jaren operationeel worden.
- We streven naar een maximaal bereik door een vernieuwende en gedifferentieerde communicatiestrategie. Het inzetten van mensen uit de doelgroep zelf blijkt effectief en inspirerend te werken. Ook de website blijven we vernieuwen en verbeteren.
- Armoede is niet iets om je voor te schamen. We willen de armoedeproblematiek zichtbaar en bespreekbaar maken. Als het stigma verdwijnt, zal het bereik en de effectiviteit van de maatregelen toenemen.
- Armoedebestrijding een hele onderneming? We stimuleren het maatschappelijk ondernemerschap.
- Bij bezuinigingen en nieuw beleid bezien we ook wat het effect is op armoede.

Proces

De uitvoering van het armoedebeleid is een dynamisch proces. Regelmatig zullen we daar in de komende jaren iets van laten zien op een creatieve manier, zowel aan de raad als aan de samenleving. Het maken van films door de doelgroep zelf werkt bijvoorbeeld inspirerend en leert op een inhoudelijke manier zien wat het actieplan voor hen betekend heeft.

Jaarlijks rapporteren we in de p&c cyclus over de voortgang. In 2018 komen wij terug bij de raad met een monitor over de resultaten van de jaren 2015 tot en met 2017, en een evaluatie van de beleidseffecten. Maar we blijven ook openstaan voor andere creatieve manieren van de doelgroep en partners om te laten zien wat er allemaal gebeurt. Dat kan via de website zijn, maar ook langs andere kanalen.

Financiën

We hebben in de periode 2015-2018 jaarlijks 14,1 miljoen euro beschikbaar voor armoedebeleid.

We zetten deze middelen als volgt in:

Minimabeleid (bijzondere bijstand, maaltijdvoorziening, collectieve zorgverzekering, TOS en langdurigheidstoelage)	6.708.000
Schuldhelpverlening en ondersteuning SSC	4.607.000
Projecten en subsidies	2.785.000
TOTAAL	14.100.000

Specificatie: projecten en subsidies

Onze inzet binnen het minima-beleid en schuldhelpverlening is natuurlijk in de eerste plaats bedoeld als vangnet. De middelen voor projecten en subsidies die we inzetten onder vangnet zijn hier voornamelijk ter aanvulling op en om de toegankelijkheid van het vangnet te verbeteren. Daarnaast zetten we binnen Projecten en subsidies in op het uitvoeren van het vliegwielt en de verbinding. We stellen onze inzet voortdurend bij op basis van wat we uit de samenleving terug krijgen en wat de projecten opbrengen. Daarom werken we voor de komende jaren met een verdeling van het budget voor Projecten en subsidies op hoofdlijnen. Per jaar maken we een meer specifieke projectbegroting, waarbij we onderstaande verdeling van de middelen als basis gebruiken.

De indicatieve begroting ziet er per jaar als volgt uit: (afgeronde bedragen)

Vangnet <i>Inclusief kindpakket</i>	1,1 miljoen
Vliegwielt	1,1 miljoen
Verbinding <i>Inclusief Stadjarapas</i>	0,5 miljoen
Organisatie en onvoorzien	0,1 miljoen
TOTAAL	2,8 miljoen